

stanovski organizaciji za učiteljstvo cele države, kaiti tako daleč niso dosledni in močati, da bi priznavali onim tovarišem, ki ne morejo pristati na njih megljena načela, da si ustanovijo oziroma ohranijo svojo lastno organizacijo. Naj si ne domišljajo, da je njih zasluga, ako se nismo še nadalje cepili. Ako je danes 85% učiteljstva organiziranega v UJU ni da bi moralo tako ostati. Pri tako tesni smeri, kot je bila pri nas stara, bi moralo priti prei ali slei do nove cepitve. Število samo tudi ne odločuje. Nima organizacija pravice govoriti v imenu celega stanu, ako ne iznovečava načel, ki so lahko vsemu učiteljstvu skupna in ako radi tega obstojajo še druge stanovske organizacije. Število članstva tudi ne odločuje v političnem življenju, ako je na krmlju režim, napram kateremu stoji močnejša organizacija v načelnem nasprotstvu. To spada k politični abecedi.

Kateri učitelji je pravzaprav boli napreden?

Zaman iščete izhoda iz načelnih protislovij. Ali ne čutite neprostopolne komike vaše argumentacije? Pravite: Priznavamo potrebo enotne organizacije za vse učiteljstvo, a skupni so nam vsem le pravni in gnotni interesi, duhovni pa nas ločijo, toda le v Sloveniji, drugod so duhovni strpnejši (!). Ker pa mora stanovska organizacija zastopati tudi duhovne interese, ako se noče pogrezniti v materializem in zatajiti vse naše ideale, zato

v njej ne moremo organizirati vsega učiteljstva brez izjeme, odnosno slovenski klerikalci ne spadajo vanjo. Vseeno pa si lahko lastimo z ozirom na naše število pravico, da zastopamo ves stan in s polno odgovornostjo vsemu stanu. To je duhovna tesnosc, da večja ni možna. Radi bi in zopet ne! Ali se sploča zavračati tako argumentacijo? Deklaracija govori o gotovih duhovnih interesih, ki so nam vsem skupni. Absolutne skupnosti duhovnih interesov ne najdete niti pri dveh samostojnih osebnostih.

Trdim pa mirno, da me lahko družijo kakim naprednim Slovincem, ki je s takim, ki se resno zanima za šolske in pedagoške zadeve in se prdno izobražuje in spopolnjuje, več duhovnih interesov kljub različnemu političnemu razporedju kot s kakim tovarišem, ki je političen naprednjak, a v pedagoških zadevah velik ignoran.

Ne pomaga vam nobeno izbegavanje. Samo dvoje je možno: ali enotna organizacija na osnovi načel, ki jih postavljamo deklaracija, ali obstoi več stanovskih organizacij in nadaljnja cepitev naših vrst z vsemi neizbežnimi zlimi posledicami za stan in šolo.

Kdo hoče prevzeti odgovornost za to!

Trdno sem prepričan, da zmaga v naših vrstah politična treznost nad strankarsko tesnosc. Iz najčistejših nagibov in deklaracij nastala idealizem in je rodil, idealizem bo vodil nieno smer in zmaga.

Vinko Möderndorfer.

Načrt za potovanje članov UJU v Češkoslovaško republiko.

Vse vodstvo prevzame Beograd, kateremu zagrebška in ljubljanska sekcija dostavi vse potrebne podatke.

Udeležencev je lahko največ 100 (najprej 60), in sicer za Beograd 40, Zagreb 30 in Ljubljano 30.

Spisek udeležencev je treba čimprej poslati Č. S. Obci Učiteljski.

Odhod se mora vršiti najpozneje 28. junija t. l., da se prenoči v zapadno Češko še pred zletom v Pragi.

To je smatrati kot prvi službeni poset UJU v Č. S. R. Reprezentativno vodstvo ima beogradska sekcija, odnosno predstavništvo UJU. Tehnično vodstvo ima zagrebška sekcija, ki je po svojih zastopnikih že osebno stopila v stik s Č. O. U. v Pragi.

Vsak član mora do 1. junija vplačati v potni fond 1200 Din, iz česar bo plačala vsaka sekcija zase potnino, prenočišče in hrano (trikrat dnevno) v Č. S. R. do vključno Bratislave.

Pred Č. S. R. bi se ustavilo samo v Gradcu, kjer bi si ogledali znamenito vadbico, zavod za nerazvito (manjzadrieno) deco itd., eventualno še Linc. Na povratku bi se lahko ogledali eventualno Dunaj, Semering ali Budimpešto, toda brez obveze na to potovanje.

Beogradska sekcija ima preskrbeti pri ministrstvu dopust za vse udeležence, pri našem poslatstvu v Pragi posredovanja, pri poslatstvu na Dunaju za dopust na železnici ter pri našem minist. saobračaja za 75% dopust ter 2 do 3 vozove II. razreda za vso pot.

Vsak udeleženec si mora preskrbeti do konca maja pri policijski potni list za vse države Evrope izven Sov. Rusije. Do tega roka je oddati potne liste sekciji, ki preskrbi vizume za Avstrijo in Č. S. R.

Udeleženci naj vzamejo s seboj vsaj še enkratno vloženo vsoto oziroma se na svoje potrebe in zahteve ter za povratek od Bratislave dalje.

Če kdo poseti Madžarsko, je treba preskrbeti tudi vizum za to državo.

Do 1. junija t. l. morajo biti vse priprave zaključene.

Preskrbljeno je tudi za predavanja o prosvetnih in stanovskih prilikah v Č. S. R.

Vsak udeleženec podpiše reverz glede skupnih obveznih zadev.

S tem se dopolnjuje pojasnila v zadnji številki »Učit. Tovariša«.

Pedagoški teden v Mariboru.

Lansko leto meseca maja je priredil Ped. did. krožek prvi pedagoški teden. Skozi ves teden so bila vsak večer v kazinski dvorani za širše ljudske mase predavanja o reformi šolstva.

Letos pa priredi »Krožek« od 12. do 17. aprila 1926 svoj drugi ped. teden, ka-

mor pride tudi 36 učiteljev (ic) iz mariborske oblasti. S tem ped. tednom je namreč splojen tudi tečaj za rokotvorni pouk, katerega bo vodil naš znan strokovnjak g. ravnatelj Drago Humek. Dopoldne in popoldne se bo vršil tečaj, zvečer pa predavanja naših najboljših, pri-

naravnih sil delujočih in deležih dobrote in zlo. Ta zavest onemoglosti in večne odvisnosti se javlja zlasti v religiji kmetkega ljudstva, na tudi povsod v življenju napram silam, ko čuti, da jim ni kos.

Kaiti predstavi svet seliaka ni velik. Zunanji vtisi, ki jih sprejema, so vedno isti. Posameznosti v življenju narave ne opaža, ako ni nani opozorjen. Ker pa se to, kar doživlja, vedno ponavlja, so vtisi v njegovi duši tem trajnejši in to, kar dobiva po navadi svojo sankcijo, postane zani avtoritativno in to avtoriteti je le težko premagati. Zato počasni razvoj in kmetih, neodločnost in trma seliaka, nezaupljivost in mržnja napram novotarijam. On je to, kar imenuje Nemec »Gewohnheitsmenschen«. Tako nastajajo gotove navade, ki jih nazivljamo šege in običaji in ki dobivajo svojo veljavo v skupnem, zajedniškem življenju na vasi.

Izločen iz te vaške zajednice podlega kaj rad močnim vtisom, ki jih nudi mesto. Sai je vendar njegova fantazija polna romantike, nagnjena k nenavadnemu eksotičnemu njegova religija polna mitoloških predstav, njegove pravlice poznajo le nasprotje med boga-

znanih strokovnjakov, med njimi dva univerzitetna profesorja. Razpravljali bodo o »Duševnem in telesnem razvoju našega otroka« v sledečem redu:..

V ponedeljek 12. aprila 1926 dr. Fr. Toplak: Dojenček.

V torek 13. aprila 1926 dr. Karl Ozvald: Predšolska doba.

V sredo 14. aprila 1926 dr. Fran Žgeč: Šolska doba.

V četrtek, 15. aprila 1926 Gustav Šilih: Mladeniška doba.

V petek 16. aprila 1926 Anton Skala: Duševno zaostali otroci.

V soboto 17. aprila 1926 dr. Ramiro Bujas: O izboru poklica.

Dr. Toplak nam bo podal ves telesni in duševni razvoj otroka od njegove spočetka do takrat, ko dojenček shodi. Govoril bo o higieni otroka in snloah o pravilni negi neoboljenega malčka.

Vseučiliški profesor dr. Karl Ozvald bo obravnaval otroka do šestega leta — njegova duševni razvoj — vpliv družbe in okolice, v kateri otrok vzrašča, o igri itd.

Šolsko dobo, kot eno najvažnejših dob v človeškem življenju, nam bo temeljito razložil dr. Fran Žgeč na podla-

Višja pedagoška šola.

Članek »Višja pedagoška šola«, katerega je objavil »Klub slov. slušateljev« na višji pedagoški šoli v Zagrebu v 12. številki »Učit. Tov.« od 25. marca 1926 je žaliliv za učiteljstvo meščanskih šol, radi česar se oglašam; društvo meščanskošolskih učiteljev naj na samo protestira proti pisanju takih člankov.

Za dane konstatiram le to-le: Članek je v vsem tudi vsebinsko pod vsako kritiko, zato ne morem verjeti, da bi ga pisal Klub slov. slušateljev. Pa bodi!

Neki tovariš, ki je danes tudi slušatelj na višji pedagoški šoli, se je pred kratkim izrazil, da je letos na višji pedagoški šoli mnogo statistov. Čudno je to slišati in težko verjeti — vsaj do danes — a zgornji članek nam da misliti, sicer bi članek ne tožil »z žalostjo« no zabavi in družbi in del dolge jermiljato, koliko in kako se morajo ubogi slušatelji učiti in z učenjem mučiti.

Iz lastne prakse vem, da učenec, ki ga predmeti zanimajo in vesele, nikdar ne toži in nikoli mu ni učenja teh predmetov preveč. Vse napravi z zadovoljstvom in veseljem, tudi se s tem nikdar ne baha, ako mu je res kaj do stvari.

Piscu zgornjega članka bi moralo biti znano, da je ravno v Sloveniji veliko tovarišev, ki žele in hočejo resno študirati za meščanskošolske učitelje in ki so prošli za sprejem v višjo pedagoško šolo, a so bili vsled pomanjkanja prostora odklonjeni. Tem bi ne bilo učenje v balast, ker jim je res do tega! Tem je

ej »Ponisnic o razvojnem stanju otroka«, katere je izdal »Krožek« in jih je učiteljstvo posameznih šol pred kratkim izpolnilo in vposlalo. Iz njih se nam zrcali ves duševni razvoj otroka do pubertete.

Predsednik »Krožka«, agilen profesor Gustav Šilih, nam bo orisal bistvo, potek in trajanje pubertetne in adolescentne dobe. Govoril bo o čustvenosti, volji in intelektu v tej dobi; o razmerju mladostnika napram družini, etiki, religiji, umetnosti. Kot ilustracije mu bodo služile zlasti primeri iz slov in tuje književnosti.

Strokovni učitelji na pomožni šoli Anton Skala bo govoril o patoloških tipih — povdarjal vzgojni moment. Predavanje bo zelo temeljito in zanimivo, ker bo predavatelj govoril iz izkustev svojega dela.

Slednjič nam bo govoril še univerzitetni profesor dr. Ramiro Bujas iz Zagreba o izboru poklicev, kar je eminentne važnosti za vse bodoče življenje posameznika. V drugih državah imajo že urade za nasvetovanje poklica. Na to predavanje opozarjamo zlasti naše obrtniške kroge.

višja pedagoška šola resna naprava in sveta, kakor je tudi vsem nam »starejšim«, zato bi takih člankov o njej (kot je zgornji) ne spuščali v svet. Ako bi kaj pisali o višji pedagoški šoli, bi pisali tako, da bi se ne kazali res ne vredni.

Dragi tovariši v »Klubu«, Vi ste odšli na višjo pedagoško šolo z namenom, da boste študirali in si pridobili višjo izobrazbo. Resnično višjo izobrazbo si na človek ne pridobi kar v par dolgih mesecih, ampak šele po dolgih letih. Zato na hitro in temeljito na delo, da se vam bo čim prej lažje praktično udeleževati — seveda po svojih resničnih zmoglostih in na krepko podpirati le v resnem delu za višji napredek in uvelj naših meščanskih šol.

Tudi bi ne bilo najbrže prav nič napadno, ako bi se zg. slušatelji nekoliko bolj brigali za dosedanje delovanje sedanjih meščanskošolskih učiteljev in njihove strokovne organizacije v tem pogledu.

H koncu izrazim še to-le nabožno željo, zg. slušatelji (ce) naj bi ne mislili na kaste učiteljstva, temveč na to, kako naj se združimo vsi prosvetni delavci od najnižje do najvišje organizirane šole (univerze) v eno močno stanovsko organizacijo. — Prežeti takih misli Vas pričakujemo.

Anton Fakin.

strokovni učitelji mešč. šole.

Kako je nastala Deklaracija?

Še enkrat sem primoran, če tudi nerad, da izpregovorim v tej zadevi.

Debata je začela na opolzlo pot osebnih očitkov. Tovariš Germek je zapisal v zadnjem svojem članku te-le besede: »Ako bi vsak stanovski tovariš podredil osebne interese koristi celote, bi tudi deklaracija izostala. Zato so tisti, ki so spravili deklaracijo v svet, hudo grešili nad celim stanom.« Ne tako!

Ko bi poznal tovariš Germek historijat deklaracije, bi bil previdnejši v

svoji sodbi. Zato sem primoran nekoliko pojasniti prave vzroke, ki so rodili deklaracijo. Dolžan sem to storiti radi onih tovarišev, ki stoje v ospredju pokreta in ki jih poznam kot čiste značaje.

Kot bivši večletni predsednik društva, iz kolega je deklaracija izšla in kot član oži. sosv. imam upogled v razmere in poznam ozadje cele zadeve, poznam pa tudi rahločutnost tovarišev svojega društva v vseh zadevah, ki se tičejo stanovske časti in discipline ter

Kar je bila tam skupna zemljiška last, mora biti tu zajedniški kapital v obliki zadruge. Iz nje naj zopet zrastejo organsko nove šege in običaji, skladni s kmetkim življenjem, naj nastanejo s ponavljanjem istih dejanj, potom vaie in navade. Pristni običaji je zrastle iz bistva narodove duše, nastal je nezavestno, instinktivno. Posamezniki so sicer nje nileci, a s svojo osebnostjo niso stopili nikdar v ospredje.

Voina je tudi od našega kmeta zahtevala težke žrtve, a pomagala je vsaj večini — žal samo trenutno — izkopati se iz dolgov, jim dala v gnotnem ozlru zopet možnost svobodnega gibanja. Dala je našemu kmetu zopet izgubljeno samozavest, ker je opazil, kakšnega pomena je v državi, zlasti še za mesto. Tako je našel zopet samega sebe. To lahko postane začetek nove dobe za kmetški stan, ampak tudi le takrat, ako ne vede v slepo posnemanje mestnih navad in uredb, marveč, ako bo kmetški ponos vodil kmeta k uvaževanju in povdarianju tega, kar je niemu lastnega, domačega, ako bo služil ustanavljanju organizacij, ki bodo pravi izraz interesov in bistva domačega kmetkega grude.

LISTEK.

Naš ideal kmetke občine kot gospodarske in kulturne zajednice.

(Konec.)

Drugače na deželi. Tu je doma iracionalnost. Pokojnost življenja, eno in isto ponavljajoče se delo v vsakem letnem času, eni in isti vtisi okolice dovoljujejo prevdarno mirno doživetje in izživetje, močno pospešujejo čustveno stran življenja, delovanje fantazije, kole plod so baike, pripovedke, narodne pesmi itd. Te so doma na deželi ne v mestu. Življenje in umetnost na deželi imata najvno noto, izvirata iz harmonije med človekom in naravo. Vsaka umetnost je neposreden izraz notranje enotnosti vaške zajednice, dane po naravi in delu.

Mogoče ni nič za deželo tako značilno kot potreba po neki avtoriteti. Vzrok temu bo treba predvsem iskati v zavesti trajne odvisnosti od narave, od